L. 10.311/1.

KONINKRIJK BELGIE.

ROYAUME DE BELGIQUE.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE.

AVIS DU CONSEIL D'ETAT.

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, eerste kamer, de 21e december 1967 door de Minister van Tewerkstelling en Arbeid verzocht hem van advies te dienen over een ontwerp van koninklijk besluit "tot wijziging van het koninklijk besluit van 20 november 1927, houdende vaststelling van de bestuursbepalingen voor de werkrechtersraden", heeft de 9e februari 1968 het volgend advies gegeven :

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, première chambre, saisi par le Ministre de l'Emploi et du Travail, le 21 décembre 1967, d'une demande d'avis sur un projet d'arrêté royal "modifiant l'arrêté royal du 20 novembre 1927 fixant les dispositions d'ordre administratif des conseils de prud'hommes", a donné le 9 février 1968 l'avis suivant :

Blijkens ingewonnen inlichtingen hebben de overwogen maatregelen die in het ontwerp zijn vervat, de volgende strekking.

Het doel van het ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 20 november 1927 houdende vaststelling van de bestuursbepalingen voor de werkrechtersraden bestaat hoofdzakelijk hierin dat enerzijds de toestand van de griffiers en de adjunct-griffiers in verband met de indisponibiliteitstelling wegens het bereiken van de leeftijdsgrens wordt geregeld, en anderzijds de regeling inzake burgerlijke pensioenen op de klerken en boden van de werkrechtersraden toepasselijk wordt gemaakt.

Ten aanzien van de griffiers en de adjunct-griffiers gaat het Rekenhof ermede akkoord dat op hen de regeling inzake burgerlijke pensioenen wordt toegepast bij vroegtijdige invaliditeit en voor een volledige beroepsloopbaan (thans 30 jaar). Steunend op het feit dat de griffiers en de adjunct-griffiers niet tot het rijkspersoneel behoren, verwerpt het Hof echter de toepassing op die personen van de bepalingen betreffende de indisponibiliteitstelling bij het bereiken van de leeftijdsgrens. Daaruit volgt dat een griffier of een adjunct-griffier die op de leeftijd van 65 jaar minder dan 30 jaar dienst telt en niet ongeschikt wordt verklaard, uit zijn functies dient te worden ontzet, zonder dat hij kan hopen dat hij een pensioen voor zijn bijbetrekking bij een werkrechtersraad zal kunnen genieten.

Artikel 1 van het ontwerp wijzigt artikel 41bis van het besluit van 20 november 1927 ten einde die toestand te verhelpen.

.../...

In verband met de klerken en de boden van de werkrechtersraden meent het Rekenhof dat die personen contractueel aan de Staat zijn verbonden en dat zij daardoor niet in aanmerking komen voor de regeling inzake burgerlijke pensioenen. Die personen zijn nu sinds 1 januari 1961, in hun voordeel en met de instemming van de Administratie der pensioenen, aangesloten bij de Kas voor weduwen en wezen. Het Rekenhof weigert evenwel, zowel voor de rust- als voor de overlevingspensioenen, de pensioenbrevetten te viseren.

Artikel 1 van het ontwerp is erop gericht de toestand voor de toekomst te regulariseren door de bepalingen van het thans van kracht zijnde artikel 41 op te heffen.

De toestand van de klerken en boden qua pensioenen zou dus worden gelijkgesteld met die van het Rijkspersoneel.

Bij de afwikkeling van de te berde gebrachte problemen werd het opportuun geoordeeld terzelfdertijd andere facetten van de toestand van die personen te regelen door assimilatie met de regels die op het Rijkspersoneel van toepassing zijn.

De artikelen 3, 4 en 5 beogen de overwogen oplossingen inzake indisponibiliteitstelling wegens het bereiken van de leeftijdgrens en pensioen te laten terugwerken, ten einde de toestand van het personeel en hun recht verkrijgenden te regulariseren vanaf het ogenblik dat de bijdragen aan de Kas voor weduwen en wezen zijn betaald, dit wil zeggen op zijn vroegst vanaf 1 januari 1961.

.../...

Uit deze uiteenzetting volgt dat gelet op de aanstaande inwerkingstelling van het Gerechtelijk Wetboek en de daarmede gepaard gaande afschaffing van de werkrechtersraden het hoofddoel van het ontwerp de regularisatie van de bestaande praktijk is.

Deze regularisatie geschiedt nu eens alleen voor de toekomst (artikelen 1 en 2 van het ontwerp) en dan weer zowel voor de toekomst als voor het verleden (artikelen 3, 4 en 5).

Tegen deze regularisatie voor de toekomst kunnen geen juridische bezwaren worden ingebracht want de Koning is bevoegd om het administratief statuut van griffiers, adjunct-griffiers en ondergeschikt personeel van de werkrechtersraden vast te stellen, zodat hij de personeelsleden die hij vroeger onder de toepassing van de "regelen die voortvloeien uit de wetten betreffende de dienstverhuring" had geplaatst, door de opheffing van de desbetreffende bepaling voor de toekomst onder een statutair verband kan onderbrengen.

Wat de regularisatie voor het verleden betreft, dient een onderscheid te worden gemaakt tussen artikel 3 enerzijds en de artikelen 4 en 5 anderzijds. De bepaling van artikel 3 strekt tot het dekken van een voldongen toestand die de bevoegdheid van de Koning niet te buiten gaat.

.../...

Artikel 4 voert een nieuwe pensioenregeling in voor effectieve klerken en boden van de werkrechtersraden die bij de inwerkingtreding van het besluit reeds hun ambt zullen hebben neergelegd, die aldus nooit hun diensten zullen hebben gepresteerd in statutair verband en die derhalve onder toepassing vallen van de wetgeving betreffende de pensioenregeling der bedienden en der arbeiders.

Het behoort niet aan de Koning, doch wel aan de wetgever, deze personen aan de thans voor hen geldende wettelijke pensioenregeling te onttrekken en het voor het statutair Rijkspersoneel geldende wettelijk pensioenstelsel op hen toepasselijk te maken, en dit gebeurlijk sedert 1 januari 1961.

Bovendien kan bezwaarlijk worden aanvaard dat de Koning, gelet op het feit dat bedoelde personen steeds aan de pensioenregeling der bedienden en der arbeiders zijn onderworpen, en gelet op het verband tussen de regeling betreffende de indisponibiliteitstelling van het Rijkspersoneel wegens het bereiken van de leeftijdsgrens en de voor het Rijkspersoneel geldende pensioenleeftijd, de bepalingen die op het Rijkspersoneel van toepassing zijn in verband met de indisponibiliteitstelling wegens het bereiken van de leeftijdsgrens reeds op bedoelde personen toepasselijk kan maken.

Voor zover artikel 5 voor gevolg kan hebben de nabestaanden van de bij de inwerkingtreding van het besluit reeds overleden klerken en boden aan de thans voor hen geldende wettelijke regeling inzake overlevingspensioenen te onttrekken en de voor de nabestaanden van het Rijkspersoneel geldende wettelijke regeling inzake overlevings-

pensioenen op hen toepasselijk te maken, geeft het aanleiding tot dezelfde opmerkingen als deze welke omtrent de in artikel 4 vervatte pensioenregeling werden geformuleerd.

Voor zover artikel 5 voor gevolg kan hebben dat, voor het overlevingspensioen van de nabestaanden van de personeelsleden, die slechts vanaf de inwerkingtreding van het besluit in statutair verband zullen zijn tewerkgesteld, dienstjaren zullen worden in aanmerking genomen die onder het vorige stelsel werden gepresteerd, is voor zulke maatregel eveneens de tussenkomst van de wetgever vereist.

Deze tussenkomst zou trouwens ook vereist zijn zo men voor het rustpensioen van de thans in dienst zijnde personeelsleden eveneens in aanmerking zou willen nemen de vroegere dienstjaren die niet in statutair verband werden doorgebracht.

De regularisatie voor het verleden die in de artikelen 4 en 5 van het ontwerp is vervat, moet dus worden nagestreefd door een wetsontwerp. Daar de Raad van State niet voldoende vertrouwd is met de concrete toestanden die voor een dergelijke regularisatie in aanmerking komen en dus niet kan nagaan op welke punten juist de regularisatie, wil zij haar doel bereiken, moet worden doorgevoerd, is het hem niet mogelijk geweest in die zin voorstellen te doen.

Bij het uitwerken van die voorstellen zouden overigens ruggespraak en overleg met de Minister die de pensioenregeling voor het Rijkspersoneel onder zijn bevoegdheid heeft, aangewezen zijn.

Selon les renseignements recueillis par le Conseil d'Etat, la portée des mesures qui sont envisagées dans le projet est la suivante :

Le but principal du projet d'arrêté royal modifiant l'arrêté royal du 20 novembre 1927 fixant les dispositions d'ordre administratif des conseils de prud'hommes est, d'une part, de régulariser la situation des greffiers et des greffiers adjoints en matière de mise en disponibilité pour cause de limite d'âge et, d'autre part, d'étendre le régime des pensions civiles aux commis et messagers des conseils de prud'hommes.

En ce qui concerne les greffiers et greffiers adjoints, la Cour des comptes admet que le régime des pensions civiles leur soit appliqué en cas d'invalidité prématurée et pour une carrière professionnelle complète (actuellement 30 ans). Arguant du fait que les greffiers et greffiers adjoints ne sont pas des agents de l'Etat, la Cour rejette toutefois l'application à ces personnes des dispositions touchant la mise en disponibilité pour cause de limite d'âge. Il s'ensuit qu'un greffier ou un greffier adjoint qui compte à l'âge de 65 ans, moins de 30 années de services et qui se voit déclarer inapte doit être démis de ses fonctions sans qu'il puisse espérer jouir d'une pension du chef de l'emploi accessoire qu'il a exercé auprès d'un conseil de prud'hommes

C'est en vue de remédier à cette situation que l'article 1er du projet modifie l'article 41bis de l'arrêté du 20 novembre 1927.

.../...

En ce qui concerne les commis et messagers des conseils de prud'hommes, la Cour des comptes estime qu'engagées envers l'Etat dans les liens d'un contrat, ces personnes ne peuvent être admises au bénéfice du régime des pensions civiles. Or, depuis le 1er janvier 1961, elles sont affiliées, avec l'accord de l'administration des pensions, à la Caisse des veuves et orphelins. La Cour des comptes refuse toutefois de viser les brevets de pension tant de retraite que de survie.

L'article 1er du projet entend régulariser cette situation pour l'avenir par voie d'abrogation de l'actuel article 41.

La situation des commis et messagers sera ainsi assimilée, sur le plan des pensions, à celle des agents de l'Etat.

En outre, il a été jugé opportun de régler en même temps que les problèmes ci-dessus certains autres aspects de la situation de ces personnes par assimilation de ces dernières aux agents de l'Etat.

Les articles 3, 4 et 5 tendent à faire rétroagir les solutions envisagées en matière de mise en disponibilité pour cause de limite d'âge, afin de régulariser la situation des membres du personnel et de leurs ayants droit à partir du moment où des cotisations ont été versées à la Caisse des veuves et orphelins, soit, au plus tôt, à partir du 1er janvier 1961 .

.../...

Il ressort de ces développements que, tenant compte de l'entrée en vigueur prochaine du Code judiciaire et de la suppression concomitante des conseils de prud'hommes, le projet tend essentiellement à régulariser la pratique existante.

Cette régularisation vise tantôt uniquement l'avenir (articles 1er et 2 du projet), tantôt à la fois l'avenir et le passé (articles 3, 4 et 5).

La régularisation pour l'avenir ne soulève pas d'objections d'ordre juridique. Le Roi est, en effet, habilité à fixer le statut administratif des greffiers, des greffiers adjoints et du personnel subalterne des conseils de prud'hommes. Il peut donc, en abrogeant la disposition par laquelle il les a jadis soumis aux "règles résultant des lois sur le louage de services", placer désormais ces agents sous régime statutaire.

En ce qui concerne la régularisation pour le passé, il convient d'opérer une distinction entre l'article 3, d'une part, et les articles 4 et 5, d'autre part. La disposition de l'article 3 tend à couvrir une situation acquise, dont l'objet n'excède point les pouvoirs du Roi.

L'article 4 instaure un nouveau régime de pension pour les commis effectifs et les messagers des conseils de prud'hommes qui, ayant déjà cessé leurs fonctions au moment de l'entrée en vigueur de l'arrêté, n'auront jamais accompli leurs services sous régime statutaire et qui tombent, en conséquence, sous l'application de la législation relative à la pension des employés et des ouvriers.

.../...

C'est au législateur, et non pas au Roi, qu'il appartient de soustraire ces personnes au régime de pension légal auquel elles sont actuellement soumises et de leur rendre applicable, éventuellement avec effet au 1er janvier 1961, le régime de pension légal des agents de l'Etat.

De plus, eu égard au fait que ces personnes sont toujours assujetties au régime de pension des employés et des ouvriers, eu égard aussi aux liens existant entre le régime de mise en disponisibilité des agents de l'Etat pour cause de limite d'âge et le régime de pension de ces agents, il se laisse difficilement concevoir que le Roi étende déjà les dispositions de ce régime de mise en disponibilité auxdites personnes.

Dans la mesure où il peut avoir pour effet de soustraire les ayants droit des commis et messagers décédés à la date de l'entrée en vigueur de l'arrêté au régime légal en matière de pension de survie qui leur est actuellement applicable et de les soumettre au régime légal en matière de pension de survie applicable aux ayants droit des agents de l'Etat, l'article 5 appelle une observation analogue à celle qui est faite au sujet du régime de pension prévu à l'article 4.

En tant qu'il peut avoir pour conséquence de faire entrer en ligne de compte pour la pension de survie des ayants droit d'agents qui n'auront été occupés sous le régime statutaire qu'à partir de l'entrée en vigueur de l'arrêté, des années de service accomplies sous le régime antérieur, l'article 5 requiert également l'intervention du législateur.

.../...

Cette intervention serait tout aussi indispensable du reste dans l'éventualité où l'on entendrait faire entrer en ligne de compte, pour la pension de retraite des agents actuellement en fonctions, les années de service antérieures non accomplies sous régime statutaire.

La régularisation pour le passé qu'ont en vue les articles 4 et 5 du projet devrait donc être poursuivie par un projet de loi. N'étant pas assez au fait des situations concrètes susceptibles de faire l'objet d'une telle régularisation et ne pouvant, dès lors, se livrer à un examen des points sur lesquels celle-ci devrait exactement porter, le Conseil d'Etat s'est trouvé dans l'impossibilité de faire des propositions en ce sens.

Au demeurant, il s'indiquerait d'élaborer ces propositions d'un commun accord avec le Ministre qui a le régime de pension des agents de l'Etat dans ses attributions.

De kamer was samengesteld uit

de Heren : F. LEPAGE, voorzitter van de Raad van State,
Messieurs : président du Conseil d'Etat,

H. BUCH, staatsraden,
Ch. SMOLDERS, conseillers d'Etat,

G. VAN HECKE, bijzitters van de
W. VEROUGSTRAETE, afdeling wetgeving,
assesseurs de la section de législation,

M. JACQUEMIJN, adjunct-griffier, griffier.
greffier adjoint, greffier.

De overeenstemming tussen de Nederlandse en de Franse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. Ch. SMOLDERS.

Het verslag werd uitgebracht door de H. O. DE LEYE, substituut-auditeur-generaal.

La concordance entre la version néerlandaise et la version française a été vérifiée sous le contrôle de M. Ch. SMOLDERS.

Le rapport a été présenté par M. O. DE LEYE, substitut de l'auditeur général.

DE GRIFFIER - LE GREFFIER, DE VOORZITTER - LE PRESIDENT,

(get.) M. JACQUEMIJN. (get.) F. LEPAGE.